

A large, stylized number '9' in a light gray color with a subtle gradient and a slight shadow effect, serving as a background for the text.

DEVET

ANDŽEJ STASJUK

BOOKA.

Knjiga **014**

Edicija **Sever Severozapad**

**ANDRZEJ STASJUK
DEVET**

Naslov originala
ANDRZEJ STASIUK

DZIEWIĘC

Prvo izdanje ovog romana na poljskom jeziku objavila je izdavačka kuća Wydawnictwo Czarne 1999. godine pod naslovom Dziewięc © Andrzej Stasiuk, 1999 © Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main 2002

ZA IZDAVAČA
Ivan Bevc
Nika Štrugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Slanački put 128

office@booka.in

www.booka.in

PREVELA S POLJSKOG
Vesna Milutinović-Đurić

LEKTURA
Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA
Agencija TEA BOOKS

DIZAJN KORICA I PRELOM
Ivan Benussi

ŠTAMPA
DMD Štamparija

Beograd, 2011.

Prvo izdanje

INSTITUT KSIĄŻKI

©POLAND

Knjiga je objavljena uz pomoć
Book Institute - the ©POLAND
Translation Program

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene saglasnosti izdavača.

A large, stylized number '9' in a light gray color with a subtle gradient and a drop shadow, serving as a background for the title.

DEVET ROMAN

ANDŽEJ STASJUK

PREVELA S POLJSKOG
Vesna Milutinović-Đurić

BOOKA.

Posvećeno Jaceku, a takođe i Asji i Vojteku – oni znaju zašto

Devet

Tokom noći padao je sneg.

Pavel je ustao iz kreveta i otišao u kupatilo. Svetlo je bilo upaljeno, ogledalo je bilo razbijeno. Tube, četke i bočice, pobacane s police, ležale su na podu. Beli mlaz ispaljen iz paste za zube skorio se na bleдозelenom zidu. Brijači su bili izlomljeni i utabani u poderanu kutiju s praškom za veš. Polomljeni poklopac od šolje ležao je u uglu. Pomislio je kako je tu previše stakla i vratio se u predsoblje po papuče.

Pokupio je s poda jednu četkicu, nakvasio je nad umivaonikom i zgrebao sa zida malo paste. Zatim je čučnuo i dohvatio brijač s napuklom drškom. Penu za brijanje pronašao je ispod kade. Bočica je bila zgnječena, ali nešto je u njoj i dalje čangrljalo. Obrijao se u ostacima ogledala. Isprao je lice. *Old spajs* je bio smrvljen, ali se u belom plastičnom poklopcu sačuvalo nešto plina. Protresao je zgužvanu bočicu. Zazvečala je kao gluvonema verzija dečje zvečke. Nekoliko kapljica kanulo je na dlan. Natrljao ih je po obrazima. Gotovo da ga uopšte nije peckalo, pa je pomislio kako mu je ovoga puta pošlo za rukom da se ne poseče. Olakšao se i otišao u dnevnu sobu.

Tamo nije bilo ništa bolje. Još polomljenih stvari. Iz smrskanog srebrnog kućišta kasetofona na pod se izlivala šarena unutrašnjost. Škljocnuo je prekidač za svetlo. Lampa je bila razbijena. Dan je tek počinjao. Jutarnje svetlo podsećalo je na razletelu prašinu. Iz rašive ne presvlake kauča izvirivalo je nešto belo. Dodirnuo je to rukom i

krenuo prema odeći prosutoj iz ormana. Pomirisao je nekoliko stvari, kako bi u polumraku pronašao nešto čisto. Obukao je košulju, džemper, kod kreveta je našao pantalone, iz netaknute fioke dograbio je čarape, i kada ih je navukao, konačno je prestao da drhti.

Ispijao je kafu u sitnim gutljajima i gledao kroz prozor. Sneg je ležao na krovovima kuća, na pločniku, crno drveće sada je bilo belo i sve je podsećalo na neki daleki Božić. Crveni autobus pažljivo je ulazio u kružni tok. Sneno i bešumno nastavio je pravo i postepeno nestajao u daljini lipove aleje. Krošnje drveća rastapale su se u niskom nebu. Zastao je da oslušne lupkanje kapi u olucima. Ništa se nije čulo. „Mora još malo da odstoji“, pomislio je. Čekao je da kafa pokrene misli ka nervnom lepetanju, ka bilo čemu što bi podstaklo na strah, ili čuđenje bar. Popio je poslednji gutljaj, isplaknuo talog od kafe, oprao šolju, odložio je i vratio se u sobu. Nagurao je u orman hrpu rita i napravio sebi mesta za šetnju: deset koraka na jednu i deset na drugu stranu, od kuhinjskih vrata do izlaza na balkon. Brojao je korake do sto i nešto, na kraju je zastao, naslonio čelo na hladno prozorsko staklo i sklopio oči. – Razmišljaj, razmišljaj – mrmljao je u bradu – trebalo bi noću da uzimam nešto za spavanje. – Napolju je prolazio kamion za čišćenje snega i ljuštio snežne opiljke s plavičastog asfalta, ali on to nije video, i kad je podigao kapke, beli pejzaž već je bio precrtan vodoravnom linijom i Pavel je osetio žaljenje, onu vrstu tuge koja prati uspomene kojih ne možemo u celosti da se pri-setimo, uspomene od kojih je ostao jedva trag.

Vratio se u kuhinju, sat je pokazivao 5.32. Većina onih najsiromašnijih već je ustala i krenula kud je trebalo da krene. Dugačak, ravan put koji vodi ka autobuskoj okretnici bio je očišćen od snega. Tamna staza vodila je u daljinu i u budućnost. Nailazile su dve peglice, dve igračke u boji vesele vatre i metalik-zelene. S prvog sprata, s te udaljenosti, nije bilo moguće raspoznati lica vozača, ali bio je siguran da su to vredni ljudi, i da neće proći devet sati kad će se vraćati tim istim, ili obrnutim redosledom. Tutnjanje dvocilindričnih motora

odbijalo se o goli asfalt. Dve vrane, potpuno nezainteresovane, ostale su na svom divljem kestenu, na granama koje su visile iznad krvine, kao žice pokvarenog kišobrana. Autići su skretali i kotrljali se dalje, a on je u srcu osetio ubod zavisti.

Otišao je u sobu, da bi odande nastavio da posmatra dve obojene fleke, koje su bivale sve manje i nestajale u sivoj jutarnjoj magli, tamo gde se drveće preplitalo s banderama za električne vodove, i gde se put iznad pruge uspinjao nastavlajući se na nadvožnjak, i na trenutak je izgledalo kao da se peglice penju u visinu, ka mutnom nebu.

Otišao je po korpu za smeće. Stavio ju je nasred sobe. Shvatio je da sav taj brlog neće stati ni u deset korpi. U nekoliko poteza odgurao je polomljene flaše pod regal. Isto je uradio i s knjigama. Sada je mogao da šeta i zatvorenih očiju. Produžio je trasu do prozora u kuhinji. Utabao je stazu kroz krhotine od sudova. Deset plus pet davalo je petnaest koraka na jednu stranu.

U pet do šest pomislio je: „Dođavola sa svim ovim.“ Otišao je u hodnik, obukao braon kožnu jaknu, izašao, zalupio vratima i ne proverivši da li su mu ključevi u džepu.

U snežna jutra kad nema vetra, vazduh na periferiji miriše na ugalj, i čuje se metalno zveketanje lopata o trotoar. Odlučio je da ode do okretnice i posedi malo u toplom autobusu. Po crvenkastim grančicama žive ograde nahvatale su se šećerne snežne trake. Prošao je pored stare vile s tremom na četiri stuba. Na tremu je stajao trobojni dečji bicikl, s nepokretnom vetrenjačom na gubernalu. Na stazi nije bilo nikakvih tragova, osim nekoliko ulegnuća od mačjih šapa. Prošao je još jednu kuću, i još dve sive i nezgrapne. Odatle su ljudi već bili izašli. Svojim đonovima su pokupili sneg. Za njima je ostalo blato i otužna trava. Zgrade su se od tog mesta prekidale, povlačile su se ustupajući mesto šiljatom masivu crkve. Cigla je imala boju zgrušane krvi. Kao rana koja prodire kroz zavoje. U dubini ulice

video je autobus kako stoji. U blizini nije bilo nikoga. Negde je zalajao pas. Lajanje se izgubilo u udaljenoj, nevidljivoj tutnjavi vagona. Morao je biti ekspres ili brzi, jer je zvuk veoma kratko trajao.

Toplo pređenje autobusa bacalo ga je u bunilo. U nekoliko minuta odsanjao je nekoliko snova. Ljudi su ulazili i prolazili kroz njegova priviđenja ne remeteći ih: rasprskavali su se, i odmah zatim ponovo sastavljali, jer je građa prošlog vremena, od kog su bili satkani, bila živa. Na svetu su još samo ljudi tako živi. U nekoliko minuta odsanjao je nekoliko godina u epizodama, zadržao se na prethodnoj noći, odbio se i vratio u detinjstvo, gde još niko nije ni sanjao da će privatno preduzetništvo spasavati svet. Podigao je ramena i uvukao ruke među butine. Tako nagnut ka napred, zatvorenih očiju, izgledao je kao da se ljulja na nekoj ivici, i kao da samo što nije skočio, ali se u trenutku predomislio i izabrao bezbedan pad na leđa.

Začulo se zvonce, vrata su se zatvorila i autobus je krenuo. Nije otvarao oči. Igra je bila sledeća: pogađao je gde se na ruti nalazi autobus – brzo otvaranje očiju, „provera“ i pogodak ili greška, kuća Zavadskog, razvaljeni kontejner, raskrsnica s Bistrickom, brezin park s klupama za klošare, i tako do naredne stanice. Slušanje motora i brojanje metara u mraku. Pogodiće ili neće pogoditi. Slepima je sigurno lakše, oni su uvek u strahu i na kraju se na njega naviknu.

Osetio je kako autobus zaokreće i pogledao kroz prozor. Zaspela ga je belina. Približavali su se stanici. Trg prekriven snegom i obrašao u žbunje, zatim limeni zid skladišta, i staza kojom su nailazili ljudi iz tog malog naselja od tri bloka baraka, u kojima su se sedmice razvlačile po dugim, mračnim hodnicima, s jednog kraja ponedeljak, na drugom tek subota. Stanica je bila pusta. Stari stub izgledao je kao crvena kreda nabijena u prljavi papir. Na svim drugim mestima već su bile postavljene nove plave table, ali ne i ovde. „Bejrut“, pomislio je. „Šta će njima stanica. Ionako će zauvek ostati ovde. Jebô ih pas.“ I osetio je kako ga obuzima tuga, neko usrano sažaljenje nad samim sobom, osećanje kakvo mogu izazvati uspomene, one

neželjene slike koje izmille ko zna odakle upravo onda kada u glavi treba da je hladno i jasno, kao što je hladna i jasna sadašnjost.

Autobus je počeo da se uspinje na vijadukt. U susret im je dolazio starac koji je nosio mleko. Vedra su imala boju kiše, a poklopci su se presijavali kao jeftine proteze. Tako je radila njegova mašta. Ograda je delovala tanko i slabo. Ažur ravnih šipki podsetio ga je na beznađežno banalnu viziju beskonačnosti. Koloseci su odlazili na sever i posle trista kilometara propadali u more poput srebrnih niti, dok su električni kablovi nestajali u nebu, koje su noću osvetljavali vatrejni stubovi rafinerije. Putnički voz prosvirao je prema gradu. Izronio je iz mrkosivog jutra i odmah zatim u njemu nestao. Iz odškrinute vozačeve kabine čuo se radio, uključen za sve one koji su već ustali. Muzika na „prvom“ imala je ukus snene monotonije, inače bi sav taj narod davno odlepio ili umro nasilnom smrću – nije lako izdržati pet hiljada jutara, mora da postoji neki put, neki otrov, nešto što će ispuniti prazninu između neba i zemlje.

Prešli su vijadukt i ponovo su prolazili pored kuća. Svaka na svom mestu, ograđena mrežastom ogradom. Kroz kvadratne prozorske okvire beskonačno su promicale uglaste forme zgrada, prozora i placева. Na stanici je ušlo troje ljudi. Autobus je cimnuo, debela žena s kartom u ruci zanela se unazad i očešala o njegovo rame. Osetio je njenu mekanu zadnjicu i miris parfema.

S njegove desne strane nekad su se prostirala polja. Oblaci su se gomilali nad rekam, podizali i plovili po nebu. Vukli su svoje senke preko strnjika, gde su u jesen stajale krave. Ulica je bila uska i automobili su bili spori. Horizont je izgledao kao otrgnut iz zelenog papira. Jednog dana išao je biciklom na tu stranu. Žučkastom stazom vijugao je kroz vrbovu šumu kad je ugledao devojčicu u crvenom kupaćem kostimu. Piškila je. Mogao je čak da vidi tamnu mrlju na pesku. Kad je primetila da je posmatra, bez žurbe se uspravila i počela polagano da navlači gaćice.

Danas je niz velikih reklamnih bilborda razdvajao ulicu od beskraja sive trave, koja je izrasla na mestu nekadašnje bašte. Na

horizontu su stajali sivi blokovi zgrada, koje kao da su visile s neba, poput mrkih, izbušenih zavesa: oblaci i zidovi u jednoj boji. „Prirodna plavuša“, pomislio je, sećajući se trenutka kada se crveni materijal uspinjao nagore i kada se uz tihi šum otirao o njene svetle dlačice. A potom je sve nestalo, zapečaćeno puckanjem, kad je devojčica palčevima pustila lastiš i oslonila ruke na butine. Nalegao je na pedalu jače, na licu je osetio topao vetar. Veliki bilbordi sada su ga odvajali od svega toga.

Neko je prišao i stao pored njegovog sedišta.

- Otkud ti autobusom?

Podigao je glavu, prepoznao tipa i odgovorio:

- Pa eto, mora se ponekad.

Stajao je kraj prozora i posmatrao smeđu upravnu zgradu željeznice. Ovde od snega nije ostalo ni traga. Kolovoz i trotoar bili su mokri, kola su šištalala po asfaltu. Fasada iza gvozdene ograde izgledala je kao da propada u zemlju. „Timpanon“, pala mu je na pamet reč iz škole, a onda, opet iz daljine, „Brandenburška kapija“ i neke druge slike i reči. Tako su mu prošla tri minuta. Prebacio je pogled na pravoslavnu crkvu. Crne lopte obavijala je mreža golog granja. „Ko uopšte ide tamo“, pomislio je. „Ovde Ruščine, tamo Nemci, ovde Nemci, tamo Ruščine“, razmišljao je dalje. Na Vilenjsku stanicu stigao je električni i gomila se razvukla preko prelaza dok je bilo crveno svetlo, slivala se u grlo podzemnog prolaza i isplivala na drugu stranu, pored pošte. Tramvaji su zagrizali nabujalu masu, gutali parče po parče, i odlazili na četiri strane grada. Pomislio je kako je najgore dopalo onima koji idu do VZT-a, jer moraju da idu do Zombkowske i da hvataju naguranu i klonulu stotridesetosmicu, koja ih vozi do onog ogromnog rezervoara za gas, koji je sanjao noćima, sanjao je kako puca, eksplokira i kako vatra klizi pri samoj zemlji, ogoljava je, ljušti od svega, od šikare, trave i divljih deponija na Olšinki, preliva se kroz železničke tunele na Kozjoj gori, dok iza lokomotiva ostaju skeleti hala, vagona, gola koža s krtim venama šina, Kamčatka gori

kao kula od karata, i svi lopovi i ubice, lepo i neuhvatljivo, stapaju se u jedno s metalnim kosturima sopstvenih kreveta. To je sanjao mnogo puta.

Na uglu kod pošte i Vladeka četvrtog stajale su tri Ciganke. Bile su šarene i nepomične. Jutarnje svetlo nije mnogo marilo za njih. Sačekale su da se gužva proredi i sišle pod zemlju. Tražio ih je pogledom, ali nisu izašle na površinu. Tramvaj 21 zapljusnuo je varnicama i projurio na jug. Vazduh se pred njim razmakao uz huku, a žena s velikom torbom na crveno-plave pruge lagano je poskočila. Probao je da se seti da li u Moskvi imaju tramvaje. Nacrtao je na prozoru cikcak liniju. Staklo je bilo suvo, i ostao je samo mutan masan trag. Otišao je u dubinu stana. Ispod starog kauča zaškripao je parket. Ušao je u kuhinju. Pod je u njoj bio napravljen od širokih, lakiranih dasaka. Na stolu su stajali ostaci doručka, dve čašice za jaja, dva keramička tanjira i korpa s tamnim pecivom. Jedno jaje bilo je jedva načeto. Žumance se presijavalo ispod belanca kao oko ispod katarakte. Dodirnuo je kukuruznu laticu prilepljenu za ivicu tanjira. Bila je mokra i hladna. Uzeo ju je prstom i liznuo. Bez šećera. Probao je ostatke mleka u drugom tanjiru. Bilo je slatko kao šerbet. Vratio se do predsoblja. Gurnuo je ofarbana žuta vrata, ali odmah su se zatvorila. Ponovo se vratio u kuhinju i otvorio tamnu drvenu policu. Plitki i duboki tanjiri stajali su u dva reda, ostatak je zauzimalo lonče za kafu i posuda za supu, i jedno i drugo prekriveno prašinom. Bile su još i tri šoljice iz različitih kompleta. Mirisalo je na vlažno drvo i na hranu. Vonj ubuđalog hleba uvek lebdi po policama koje se retko koriste. Zatvorio je vratanca i pogledao kroz prozor, ali nije ugledao ništa zanimljivo. Na zidu susedne zgrade svetlucali su mrvi prozori.

Vratio se u sobu i krenuo da kruži oko mesta gde su u kućama nekada stajali stolovi. Zaneo se kod četvrtog kruga i odnelo ga je prema belom regalu. Stavio je ruke u džepove i posmatrao predmete oko sebe. Ni na šta ga nisu podsećali i ničemu nisu služili. Fajansova

plesačica, staklene posude pune koještarija, egipatski sanovnik, kineski ji đing, telefonski imenik, četiri toma enciklopedije, gomila starih kaset: Marilion, Pet šop bojs, engleski za početnike, Smolenj i Laskovik, Kora i Maanam, četka za kosu, kašika za cipele. Otvario je mini-bar i pronašao otvorenu flašu kaberna, čaše, pepeljaru i odraz svog stomaka u ogledalu. Poklopio je vrata, staklo je zazvečalo, tramvaj je zazvonio, pod je zadrhtao.

Polica je bila zaključana. Brava nije htela da preskoči. Pritisnuo je vrata s jedne strane i pokušao ponovo.

Čaršavi i jorganske navlake bili su tesno naslagani jedni na druge. Da bi gurnuo ruku između njih, morao je da provlači prste kao da odlepljuje stranice velike, pljosnate knjige. „Sigurno ih nosi na hemijsko“, pomislio je. Između navlaka i peškira nije bilo toliko tesno, tako da je gurnuo ruku dublje, gotovo do lakta, šakom je napravio polukrug po hladnom i hrapavom mraku, ali nije našao ništa. Na nižoj polici stajala je pegla. Premestio ju je kako bi došao do gomile sa stolnjacima i lanenim zavesama. Osetio je blagu toplotu pegle. Pogledao je na termostat, bila je programirana na pamuk. Krenuo je da pregleda po odeći. Pamučne potkošulje imale su mekoću često nošenih i opranih stvari. Zelena, crna, crvena, dve bele, ponovo crna, i na samom dnu tirkizna. Četiri para farmerki: bele i plave leviske, tamnozelenene somotske, isprane i izlizane trenerke oker boje stajale su pored debelih gornjih delova trenerki. Neke od njih imale su upadljive natpise i ambleme na ivicama. Osetio je na nadlanici grubi vez ili lepljivi dodir gumene aplikacije. Malo više ležale su bluze i suknje. Uzeo ih je među šake i, ne pomerajući s mesta, propustio među palčevima, držeći ih kao dva pakovanja velikih tankih karata za igranje. Zatim ih je malo pomerio i pogledao iza. Zavežljaj je bio umotan u novine. Pažljivo ga je izvukao, čučnuo i spustio na pod. Zviždukao je: „Jao, o jao, napravio je sranje“, požutelo *Życie Warszawy* krunilo se kao tanušna oblada, Jaroševićeva faca pukla je napola. Uzeo je poklopac od bombonjere i pronašao uvojak plave kose, osušenu, od

starosti pocmelu ružu i svitak ispisanih listića. Prestao je da zviždi, umotao je sve kako je bilo i vratio na mesto. Ostatke novina zgurao je nogom pod kauč.

U visini glave, ispred njega, stajala je policica s rubljem. Hrapave korpe grudnjaka bile su pobodene jedna u drugu: crne, bele, crne, boje kože, besmislene konstrukcije, bestelesne i uglaste, dve kapice jedna do druge, dva kačketa bez drške. Ostavio se toga na trenutak i ponovo otišao do prozora. Gužva se u međuvremenu proredila, sat na tornju zaustavio se na tri i petnaest, ko zna kog dana. Preleto je pogledom trotoare i pešačke prelaze, Svjerčevskog, Vilenjsku, Targovu i osetio hladnoću prozora na čelu. Stojedinica je prevukla svoj trbuh preko šina i zaustavila se na stanici kod crkve. Tip u šarenim farmerkama odustao je od reda ispred trafike i uskočio dok su se vrata zatvarala. Iza ćoška su se pojavila tri lika, skrenuli su ka Ćirila i Metodija i otrčkarali prema parku. Vetar koji je dolazio s reke naduvavao je leđa njihovih šuškavih jakni kao krila: crna, braon i teget. Već su zveknuli prvu turu i nisu osećali hladnoću. Poželeo je da je na njihovom mestu. Još samo sto metara i upuzaće u isprepletane aleje, prekriće ih gustiš golog granja, upašće u njega i, iako vidljivi, biće bezbedni. Drveće će se zatvoriti nad njima poput velike tavanice, naći će svoju klupicu pored penzionera koji igraju dame, nemir će ih napustiti i nebo boje dima svetleće za njih do samog sutona, do trenutka kada će oslobođeni bola i straha krenuti natrag, u mrak pun električnih zvezda koje se sipaju iz pantografa vagona koji klize kroz 11. novembra i Stalovu ka vitlejemskoj noći Šmulki i Targuveka i tako će čekati, čekati i čekati čitavo more vremena, dok je njemu samom vremena ostalo ni koliko crnog ispod nokta.

Prešli su Jagjelonsku kod benzinske stanice. Petstodevetka im je trubila, ali on to nije video. Vratio se do otvorene police. Dotakao je ženske gaćice. Podsetile su ga na šarene slikovnice za decu. Pastelne bajke, čitaj mi majčice, žuti *Paja Patak*, zelena *Čudesna Patka*, *Avanture i nestašluci majmunčeta Fiki-Miki*... Prešao je prstima po njima odozgo

nadole, onda još jednom, zatim je nežno uvukao šaku između crnih i belih. Osetio je kako mu se diže.

Trenutak kasnije postalo mu je jasno da nije sam. Ukipio se i osluškivao. Lupkanje se ponovilo. Tiho, jedva čujno, ali je nesumnjivo dolazilo negde iz stana. Udahnuo je vazdih i začepio usta. Zakoračio je, pod je zaškripao, ukočio se, i tada je lupnulo još glasnije. Otišao je do kauča i podigao ivicu belog krznenog pokrivača.

Kornjača ga je gledala nepomično i hladno kao foto-aparat. Bila je tamne braon boje, slična nečemu veoma starom i kožnatom. Pomerila se, i prazan tanjir na kojem je stajala njena noga lupio je o pod.

– Jebena oklopnjača – izgovorio je tiho i počeo normalno da diše.

Zatvorio je policu u trenutku kada se u hodniku začulo zveckanje brave.

Nosila je dugački kaput od sive vune. Prišao je da joj pomogne, ali ga je svukla s ruku brzim, vešt看 potezom i okačila na vešalicu. Izula je cipele, navukla papuče i krenula u kuhinju. Pospremala je sto, sudove je stavila u sudoperu, ostatke hrane u smeće, načeto jaje pored sudopere, nijednom ga nije pogledala, ruke su joj drhtale. Pod sivim svetlom, u tišini, lupanje i zvečanje bilo je teško podnošljivo. Na kraju je progovorila: – Izvini što sam te onako ostavila. Morala sam da stignem na vreme. Direktorka je veštica, a ja zaostajem za prethodni mesec. – Bacila je pogled na zeleni plastični sat. Bio je okačen na zid, i pokazivao je 8.22. – Hoćeš kafu ili čaj? Moraću uskoro da krenem.

– Kad polazi u školu?

– Sledeće godine. Napraviću ti kafu.

Seo je na stolicu i posmatrao njene noge. Stopala u plavim papučama sa štiklicom cupkala su između sudopere i šporeta. Uvek, čak i kod kuće, trudila se da bude elegantna. Nikada nije nosila razgažene patofne. Tup, tup, tup, i eto šoljice i kašičice, tup, tup, kutija s kafom, zvižduk čajnika. – Hoćeš mleko? – Svejedno – odgovorio je, i zagledao

se u njenu zadnjicu pod svetlim materijalom suknje: ni traga od gužvanja, mora da je ustala bog te pita kad da bi pospremila za sobom i dečakom. Još i peglanje na sve to – pomislio je na toplu peglu s police. Crnu kosu je uhvatila za vratom.

– Šta ima kod tebe?

– Ništa.

– Pojaviš se posle toliko godina, u cik zore, i kažeš ništa?

– Pa ništa. Prolazio sam, i palo mi je na pamet da svratim da vidim da li još živiš ovde.

– A gde bih živela? U Kaliforniji?

Spustila je pred njega braonkastu šoljicu sa zelenom linijom. Osetio je miris njenog parfema i toplinu tela, i iznenada je shvatio da je u stanu hladno. Dok se naginjala, pogledao je njene grudi. Odande je dolazio miris. Čestice toplote iskradale su se ispod njene suknje, ispuzavale iz njenog međunožja ka stomaku i rasprskavale među sisama kao tanak mlaz fontane, kao voda iz gumene prskalice. Pomislio je šta bi se dogodilo kada bi joj posle svih tih godina stavio ruku tamo, zanimalo ga je može li se išta uraditi s vremenom, bio je radoznao. Ali to je trajalo tek trenutak. Uspravila se i otišla. Ponovo se našao u hladnom i praznom vazduhu stana, u koji retko svraća neko stran.

– Šta radi Jolka? – pitao je. – Šta rade ostali?

– Jolka se udala za nekog iz Grčke i otišla. Bolek...

– Boleka sam sreo jednom na ulici. Ali je žurio.

– Bolek zarađuje pare. U stvari, izgleda da mu se same zarađuju. Prodaje, kupuje, ne znam ni sama – spustila je šoljicu na parapet. S prozora, s plafona, sa zida raspršivala se siva prašina, u dvorištu je lajao pas, ispod radijatora je ležala odrpana plišana igračka.

– Ponekad svratim do njega – odnela je šoljicu do sudopere, onda mu je ponovo prišla. – Sad stvarno moram da krenem.

– Je l' živi i dalje na istom mestu?

– Živi.

Poluprazna dvadesetšestica odvezla ju je ka modroj daljini mosta, pravo na zapad, nad ustajali krak reke – minut u prostoru kada grad na drugoj obali izgleda kao maketa nečega što tek treba da nastane. Mali tornjevi u pokušaju da dotaknu nebo, i oduvek je tako bilo, oduvek su bili prekratki.

Ne razmišljajući, krenuo je tragom tramvaja. Presekao je Jagjelon-sku i skrenuo ka parku, da bi razmislio. Po smeđim stablima drveća presijavao se mokri odsjaj, od kog je sve izgledalo još mračnije. Niko se nije šetao. Prošao je pored starca na klupi. Izgledao je poput stare krojačke lutke. Nije podigao pogled. Pušio je cigaretu s tamnom muštklom, ruke je ugurao u džepove vojničkog kaputa. – April izgleda kao jesen – pomislio je. Stigao je do široke staze koja je vodila ka zoološkom vrtu. Ali u njegovoj glavi nisu bili majmuni i pingvini. Skrenuo je levo i vratio se na ulicu. Ugledavši kiosk shvatio je da nema cigarete. Pretresao je džepove. Složio je novčanicu na novčanicu. Skupio je sto dvadeset hiljada. Proverio je još jednom, ali nije našao ni groša više. Lažni zipo, ključevi, istrošena halo-kartica, ništa od dokumenata, dva žetona. Kupio je paklo marsa, zapalio je i zavrtilo mu se u glavi. Tornjevi Svetog Florijana nišani su ka nebu kao prastare rakete. Starice su ulazile unutra. Njihove siluete bile su sitne i crne i kotrljale su se kao klikeri. Stošezdesetdvojka je krenula sa stanice. Ljudi su gledali ispred sebe, ili u budućnost. Riđokosa devojkica ga je okrnula praznim pogledom. Sačekao je zeleno i prešao na drugu stranu. Odlučio je da dà sebi još malo vremena, još jednu cigaretu, i dok je tražio mesto na kom bi se pritajio, ili makar sklonio od vetra koji je dolazio s reke, shvatio je da se nalazi na mestu na kom se rodio. Na nekoliko koraka odatle bila je bolnica. Usred zamršenog žbunja koje je raslo na skveru, u blatu, pod natečenim nebom, bela vozila hitne pomoći koja su stajala pred ulazom izgledala su nerealno i bestidno kao smrt. Na vratima su se vijorili bolnički mantili, jer uvek kad je frka ljudi postaju nervozni i slupane živote bi hteli da poprave za petnaest minuta. „Trebalo bi da odem tamo“, pomislio je, „i da tražim da me zašiju natrag u neku pičku. Kao carski rez, samo unazad.“

Starac u kaputu prošao je pored njega. Svi su prolazili pored njega, mada ih nije bilo mnogo. Oko pola deset grad se pritaji, zamire i daje vreme onima koji nemaju šta da rade. Bacio je pikavac. Sleteo je u žutu travu. Pramen dima dizao se uspravno, dok ga nije pomrsio vetar. Prestao je da razmišlja, okrenuo se i pošao prema Florijanskoj, gde su od pamtiveka na ivici pločnika visili muškarci u bukne džemperima i širokim pantalonama, čije su ivice, jednom ispeglane još pre dvadeset godina, takve ostale do danas. Nad njima, nad njihovim tihim šuštavim časakanjem, do samog neba su se dizali zidovi od opeke, ali niko se ne bi smeo opkladiti da tamo, na njihovoj drugoj strani, nečeg ima, nekih stanova, soba s kuhinjama i starog, izlizanog furniranog nameštaja. Klinci su išli tragom svojih očeva, samo što su njihova odela bila drečavija, *ford* ili *buls*, i *najke* s jezicima koji ližu trotoare. Skupljeni u uske krugove, smišljali su kako izaći na kraj sa svetom, s koje mu strane prići. Ženâ nije bilo. Pegavi rundov trčao je od grupice do grupice i tražio svog gospodara. Neko je bacio petardu. „A, da. Bliži se Uskrs“, pomislio je.

Kod PDT-a su ga sustigle uspomene: išao je s majkom u lutkarsko pozorište. U mraku su se sijali užareni vrhovi cigareta. Kod kapije su stajali neki muškarci i govorili jezikom koji nije razumeo, mada su mu neke reči bile poznate. Bio je novembar ili decembar. Belo svetlo lampiona nije dosegalo do pločnika. Podrhtavalo je i zujalo na visini. Metalni sjaj pokrivaio je gole grane. Majka je ubrzala korak i osetio je po njenoj hladnoj ruci da je uplašena.

Na sceni, u poplavi zlatnih blesaka, u srebrnoj prašini reflektora, princ je spasavao princezu, ili tako nešto, neka priča koja ga je zanimala verovatno samo zato što je bio na takvom mestu prvi put. Želeo je da još jednom prođe tom u mrak uvučenom ulicom nadomak osvetljene Targove, da još jednom vidi crvene iskre koje putuju gore-dole. Kada se predstava završila, majka ga je čvrsto uhvatila za ruku i odvušla u gomilu dece i roditelja. Bio je razočaran. PDT je sada izgledao kao stakleni ormar. Negde unutra bila je pobodena ona gipsana žena s velikim grudima, šćućurena nad

korpom s hranom, sa zadnjicom poput dva jastuka. Često je mislio o njoj.

Kada je prešao preko puste i svetlucave Stefana Okšeje, s jednim jedinim kolima koja su dolazila od reke, setio se da je baš tamo, iza robne kuće, bio jednom sa ocem. Setio se uskih prizemnih zgrada u koje se ulazilo kroz kapiju u zidu. U tom neuglednom prostoru, muškarci u gumenim čizmama utovarali su lopatama životinjske iznutrice u metalne sanduke. Betonski silos ispunjavali su blistajući delovi utroba – čitavo brdo slivajućeg svetlucavog crvenila, dok je pod nogama štrckala krv. Otac je poznao tamo nekog čoveka.

Automobil je prošao iza njegovih leđa uz vlažni šum. Povukao je sa sobom miris magle iznad luke. Skrenuo je levo. Autobusi su u to doba bili prazni.

Hodao je pored beskonačno dugog niza parkiranih automobila i raspoznao marke. Od vetra ga je štitila zgrada boje senfa. Drveće je izraslo i nekadašnje prostrano polje šuta pretvorilo se u zabavni park. Desetospratnica se završila, hladan vazduh mu je udario u lice, ali je već sledećeg trenutka naišla sledeća zgrada. Izbrojao je stepeništa. Svuda su bili postavljeni interfoni. Četvrti blok, šesto stepenište. Zbir je trebalo da bude deset. Nikad nije uspevao da zapamti brojeve. Prešao je prstom po dugmićima. Začuo se nečiji glas, pa tišina, onda neko drugi, dok na kraju nije zabrujalo. Gurnuo je vrata, osetio se miris mokrog betona. Da bi dobio na vremenu, krenuo je stepenicama.

Muškarac koji mu je otvorio bio je visok i debeo.

– Ne kupujem ništa – rekao je i krenuo da zatvori vrata. – Za koji smo kurac stavljali interfon – mrmljao je za sebe.

– Bolek?...

Vrata su se najpre zaustavila, pa počela ponovo da se otvaraju.

– Šta Bolek? Ko si ti? Slušaj momak... – tip je povisio glas.

U dubini stana zalajao je pas. Trenutak kasnije njuška rotvajlera uglavila se između noge u farmerkama i okvira vrata.

– Miran, Šejk. Da čujem, šta hoćeš?

– Bolek, to sam ja, Pavel.

– Koji Pavel? – Namrštio je čelo, zrnce sećanja počelo je da se obrće, da lupka, dok na kraju nije pronašlo svoju pregradu.

– Kićorov prijatelj?

– Bognin, ako se sećaš...

Tip se opustio, osmeh neverice uzdigao mu je ugllove usana, desna ruka šire je otvorila vrata, a leva šćepala psa za ogrlicu.

– Ne mogu da... A ja mislim ovi što prodaju...

– Kupio sam stan pored i dao da mi izvale zidove. Ukupno sto tri-deset kvadrata. – Zlatni lanac sišao mu je sa zgloba do podlaktice. Stresao ga je kad je krenuo po flašu. Kada je podizao čašicu ili cigaretu, narukvica bi mu se opet spuštala na pola puta do lakta. Pas je ležao na crvenom madracu i više nije otvarao oči. Pavel je rekao da u podne treba da pokupi kola od majstora, i pio je svaku drugu turu. Vatra mu je harala praznim stomakom i pela se nazad do grla, ali mu je glava ostajala prazna i hladna. Dan je rastao i širio se, nad dalekim centrom grada visio je kišobran oblaka, ali je svetlo postepeno krčilo sebi put, razvlačilo se, i svod sivih oblaka podizao se sve više. Iznad hotela je lepršala plava zastava. Pomislio je da sigurno neće otopliti, ali će biti sunčanije, i krenuo da razgleda po stanu. Stan je izgledao kao kopija nečeg nepostojećeg. Težak crni nameštaj imao je žute šarke po čoškovima. Veliki kredenac rastao je do plafona, možda ga je čak probijao i završavao se na spratu iznad. Servis posuđa bio je poslagan iza osenčenog stakla sa zlatnom arabeskom. Sedeo je u crnoj kožnoj fotelji, pio je iz čašice sa srebrnom mustrom. Bolek je pustio stomak da se izlije ispod majice. Na njih je bacala senku palma u fajansovoj saksiji. Iznad palme je sijala lampa od mesinga. Njegove misli bile su jasne i precizne, ali nije imao za šta da se uhvati. Osećao je glad, pa je palio cigaretu na cigaretu. Iza

prozora, zdesna nalevo, proletao je avion: svetlucavi, zeleni svitac na istrganoj liniji vedrog neba.

– Je l' se sećaš, Pavele, kad su hteli da nas lemaju vojnici u Kaprisu?

Sećao se. Pijani desetar dobio je tada stolicu u leđa, garderober je zaključao vrata, pa su uz pomoć te iste stolice iskočili kroz veliki prozor i otrčali ka stanici, a onda niz stepenice dalje ka parku, da bi nestali u mraku, i kada su od umora ostali bez daha, pali su u sneg i smejali se na sav glas, dok su vozovi na mostu parali nebo kao žute munje.

„Danas, krmku, ne bi mogao da potrčiš“, pomislio je.

A ovaj je ispijao sledeću, sipajući sebi iz čašice pravo u grlo. Pavel je mogao da vidi kako se votka odvaja od stakla, plovi kroz vazduh, i sliva se u razjapljena usta. Vreme je izvodilo ludorije, ubrzavalo se i usporavalo i činilo je jedva vidljive stvari gotovo vidljivim. Nije mogao da se seti da li dva zvonjenja znače petnaest minuta ili pola sata. Sunce je otišlo iza oblaka, ali je obasjavalo leđa zgrade. Još jedan avion frknuo je sleva nadesno, uzdignutog nosa, svetao kao parče vatre, pravak sever, u Stokholm, Oslo, Helsinki, ili možda na Grenland, gde će se šišteći ugasiti u snegu. Osetio je hladnoću u levoj cipeli, mrdnuo je prstima, čarapa je bila mokra. Bolek je uz tiho zlatno zveckanje zgnječio pikavac u pepeljari, štucnuo, ustao i otišao u dubinu stana.

Sada je na miru mogao da razgleda oko sebe. S leve strane bilo je more. Beskrajno, plavo, s belim češljicima talasa, i s jedrenjakom na pola razdaljine između fotelje i horizonta. Palma u saksiji rasla je na mestu gde je trebalo da bude kopno. Okrenuo se sada još više nalevo. Foto-tapet se nije završavao zajedno sa zidom, već se savijao u uglu i nastavljao preko susednog zida, onog s prozorom, i da nije prozora, glatko bi se slio s nebom.

Okrenuo se ponovo. Kredenac je već bio pregledao, znači ostala je još desna strana. Tamo je zid bio prekriven braonkastom tkaninom s

bledoružičastim ružama. Iz njega je izrastala zelena lampa u obliku nekog cveta. Niže se nalazio mini-bar u bronzi. Lavlje šape držale su obruče za flaše. Rame uz rame stajali su *denijels* i *voker*, jedva načeti, *smimof* je bio prilično popijen, samo je etiketa i količina bren-dija ostala sakrivena u tami. „Kurvin sin“, pomislio je i osetio u ustima beličast, gorak ukus raži. U najudaljenijem uglu sobe treperila je mrtva telesina televizora, a ispod njega se nalazilo sve po redu: video-rikorder, složene kasete, CD plejer i radio. Vrhovi tri daljinska upravljača štrčali su s police kao špicevi lakiranih cipela. Vratio se pogledom na kredenac. Misli su kružile po sobi, neke su pratile njegov pogled, neke ostajale zabodene pozadi. Krenuo je po cigaretu. Uzeo je jednu iz paklice marlbora, ali onda ju je ipak tutnuo nazad. Natpis bi mogao da sakrije ispod prsta, ali ove nisu imale zlatnu traku, kao njegov mars. Ustao je.

Bolek je ušao u poslednjem trenutku. Zakopčavao je pantalone, u pozadini je šumela voda. Pavel je osetio kako mu se ježi kosa na glavi. Ukipio se i pokušao da pogleda iza sebe.

– Ne pomeraj se! Ni milimetar dalje.

– Još odavno razmišljam da se otarasim ovih stvari. Mogao sam polovinu toga da izbacim i da kupim novo. – Okačio je sliku o ekser. Ram je kucnuo o zid. Negde unutar zgrade zavijao je vetar. Bolek je još jednom bacio pogled na čoveka u belom odelu, sa svećom u rukama, seo je na sofu i sipao piće.

– Vidi, ostao bi bez jaja.

– Samo sam hteo da vidim izbliza – rekao je Pavel.

– E pa, ne bi video. Zaboravio sam da ti kažem da se ne pome-raš. Takav je on. Znaš kol’ko sam dao na dresuru? Manje bi me novi izašao.

Pili su dalje, vreme se pokrenulo. Pavel je osetio kako leti kroz sobu kao promaja, ubrzava, otiče niz stepenice, izliva se na ulicu, prekriva sve ljude kao talas poplave, nosi ih, oni pokušavaju da se

održe na površini, ali ipak tonu, i samo oni pokretniji i sami nekako uspeavaju, onda je spustio čašicu, ali nije uzeo cigaretu.

– Bolek, trebaju mi pare.

Ovaj ga je pogledao pogledom koji je bio prazan poput flaše na stolu, i potpuno trezan. Skrenuo je pogled i skrstio ruke na stomaku.

– A, vidi, i meni trebaju pare...

– Bolek, ja sam ozbiljan.

– I ja sam. Svi su ozbiljni kad se radi o parama.

– Bogna mi je rekla da dođem kod tebe.

Bolek se nagnuo napred, podvrmuo ovlaš rukave jakne, kao da se priprema za gestikulaciju, za neku pantominu, kao da će iscrtati u vazduhu neki komplikovani, ozbiljni oblik.

– A kakve veze ona ima s tim? Nek ti pozajmi sama kad je tako pametna.

– Samo mi je rekla...

– Koliko?

– Dvesta.

Bolek je raspleo prste, ispružio noge i segnuo do džepova pantalone. Izvukao je šaku novčanica, uzeo dve i bacio na staklenu ploču. Izgledale su kao dva nedovršena papirna cveta.

– Bolek, dvesta miliona mi treba.

Bolek se ponovo nagnuo, naslonio laktove na kolena, i pogledao Pavela, kao da ga je tek tog trenutka ugledao.

– Momak, jesi ti normalan? Jedva te i poznajem.

U autobusu je bilo poluprazno. Prolazili su ispod betonskih svodova nadvožnjaka s kog su dvojica klinaca pljuvala na automobile. Tradicionalna dečaćka igra: pogodi cilj u pokretu. Pored njihovih nogu, na uglu pešačkog dela, stajala je pivska flaša i mirno čekala. S leve i desne strane zgrade su sve dublje uranjale u zemlju. Bile su stare. Podsećale su na strme obale na kojima se gnezde ptice. Ljudi iz tih stanova stigli su već da ostare, neki su već poumirali, i na njihovo mesto uselili su se novi, koji se sada bore sa zatečenim

mirisima tuđih tela. Treba se dobro naznojiti u četiri zida, dok vonj ne pronikne u beton. Pokušao je da se priseti u kom stanu se jednom ispovraćao, a onda je usred noći pokušavao da se vrati kući, a kod sebe nije imao ništa para. Ni za cigaretu, ni za kartu. Ali tada nije pušio koliko danas, pa je hodao dva ili tri sata, grad je noću velik i nepokretan kao u snu. – Nosila je brus, i nije imala sise – ali nije mogao da se seti ni stana, ni imena. Prolazili su pored prigradskih ograđenih bašti. Klupkasto nebo spljoštilo je pejzaž – ograde, kućice i drveće izgledali su kao igračke, zemlja patuljaka, carstvo lutaka. Golo isprepletano granje uzdizalo se ka nebu poput tvrde paučine i nigde nije bilo žive duše, samo su se male vetrenjače s krovova letnjikovaca nameštale licem ka vetru i vrtele u beskonačnoj masi vazduha. I to su prošli. Opet su se našli u nevidljivoj tami stambenih zgrada, dnevno svetlo se zgušnjavalo, pritoke poprečnih ulica na trenutak bi ga razredile, zatim je cementna bleđa svetlost ponovo zalivala vozilo, a on je pokušavao da se priseti još nekog dalekog događaja, ne bi li se iščupao iz sadašnjosti, udahnuo vazduha i ostao bar na trenutak u onome što je prošlo i gde mu ništa ne može nauditi.

Ali nije stigao jer su se popeli na most. Pušili su se dimnjaci Sjekjerki, vetar je vukao bele pramenove na zapad. Plovili su nad Sadi-bom, nad Paluhom i psima, koji su danju i noću zavijali u kavezima skloništa, ali niko po njih nije dolazio. Nešto je zazujalo u levoj traci, video je zadnji deo crvenih kola s berlinskim tablicama. „Kad bi reka plovila sa zapada na istok, bilo bi lakše i jednima i drugima“, pomislio je. „Jedni niz struju, drugi uz jedra.“ Setio se sličice iz nekog udžbenika: dronjavi bradati muškarci vukli su čamce duž obale. Tako bi bilo bolje, a ovako samo jebeni voz, kola ili avion. Žuta reka vukla se masnom putanjom. Usporeni virovi razvlačili su šare od pene, ispravljali se i plovili na sever pod mostove: ovdašnjih pet, a onda u Novi dvor, Višogrod, Plock, dva u Vloclaveku, u Torunju, i još jedan u Fordonu, koji je obuzeo njegovu maštu onog trenutka kad mu je neko rekao da se tamo nalazi ženski zatvor. Ranije je to ime znao

samo sa etiketa na teglama s džemom. To je bilo veoma davno, ali reka uvek obnavlja sećanja: purpur i finoća džema od jagode, nežno prskanje onih neobičnih koštica, stvrdnjenja koja liče na zareze ili pore na korama voćki. I s tim hladnoća i polumrak dugačkih hodnika kojima se u tišini kreću žene, u auri usamljenosti, nedostupnije od kraljica iz davnih vremena, i hiljadu puta više telesne. Zamišljao je njihove prste kako dodiruju tegle i tražio je ukus njihove kože, koja je sigurno bila glatka i bela pod grubim zatvorskim platnom, nežna poput biljaka koje rastu u mraku. Iako je bilo davno, svega se sećao, ali nije osećao ništa. Kafanski brodić sijao se uz obalu kao oglodana kost. Vozili su se brzo. Dan je uzimao dubok udah pred sjebano podne, kada se saobraćaj začepi, zagrcne i stane. U daljini se videlo crno grlo Rozdroža. A onda ga je tip u pilotskoj jakni s krznom zamolio da pokaže putnu kartu.

Počeo je da pretresa džepove sa sporošću nesumnjivo beznađežnog posla. Prepipavao je jaknu, džep na grudima, dva spoljna i dva donja, pa malo kasnije zadnje džepove na pantalonama, mali kurtovski džep s prednje strane, opet jaknu, i gledao je kako se vrtoglavo približavaju mračnom tunelu. Ridža je stajao iznad njega i obema rukama se držao za šipke iznad glave. Ugлом oka video je stopalo u belim patikama. Lupkalo je prstima o crni pod. Žena u crvenom kaputu stala je kod izlaza. – Dobro, hoćemo i dalje da se pravimo blesavi ili ćemo lepo da izađemo i popričamo ko ljudi? – Autobus je usporio i doteturao se do stajališta. Sačekao je da se vrata otvore i iskočio. Osetio je nečiju ruku u kosi, nagnuo se, žena je odlepršala sa stepenica, razgnula gomilu, napravila mu prolaz i pala. Preskočio je preko nje, nekoga je zakačio rukom, i posle nekoliko koraka bio je na stepeništu. Dok je trčao naviše shvatio je da su mu šanse male, ali nije se zaustavio, već je potrčao nadesno, pravo ka otvorenoj kapiji parka. Bilo je prazno, vlažno i tiho. Probao je da ubrza, spotakao se i kolena su jedva izdržala teret. Taman kad mu je svega bilo dosta i kad je pomislio da stane, neko mu je podmetnuo nogu. Poleteo je glavom napred i zario ruke u šljunak. Konačno je mogao da uzme

dah. Pokušao je da ustane, ali nečija noga opirala se na njegovom vratu i gurala mu lice ka zemlji. A onda je dobio dva udarca sa strane, savio se, okrenuo na bok i ugledao njih trojicu. Onaj u jakni stajao je presamićen i huktao, druga dvojica takođe, ali malo manje. Podigao se na kolena i čekao u središtu trougla.

– I šta ti je ovo trebalo? – zapitao je niži, u džinsu i s bejzbol kačketom. – Jebeni sprinter – rekao je treći. Plitko, brzo disanje kidalo je zvuke i njegove reči zvučale su pocepano i nejasno.

Pridigao se polako s kolena, i polusavijenih nogu dovukao se do klupe. Njih trojica su ga opkolila i čekala da se srce i pluća usaglaise s vazduhom i krvlju. Bes je postepeno isparavao iz njih, a njega je napuštao strah. Kroz treperavi polumrak parka promicali su crveni odsjaji autobusa u Alejama. S grana su visile kapljice srebrnog svetla. Padale su i pucale, ali se odsjaj nije širio u vazduhu.

– Okej, dosta je bilo, vadi dokumenta – rekao je onaj u jakni.

– Nemam dokumenta – odgovorio je.

– Onda pare na sunce.

– Nemam ni pare.

Tip u jakni je klimnuo glavom, druga dvojica su ga uhvatili pod pazuh i postavili na noge. Pronašli su šaku sitniša, manje od stotke, osmotrili upaljač i onda mu sve tutnuli nazad.

– Sve samo đubre – rekao je onaj s kačketom. – Ništa, vodimo ga u upravu. Reći ćemo da je pružao otpor, nek ga malo duže zadrže.

– Hoćeš stvarno? – pitao je treći.

– Crkô sam zbog njega, sav sam se oznojio.

Gurali su ga ka izlazu na Pjeknu, ali nije se pomerao s mesta. Onda su ga zgrabili za ruke i jedan od njih ga je udario po glavi: – Mrdaj, đubre, nemoj da ostaneš ovde zauvek.

– Ljudi, nemojte, stvarno ne mogu sada da idem u upravu, nemam vremena.

Počeo je da se otima, povukli su ga za ruke, šljunak je zakrckao, približavala se žena s dečjim kolicama, a njemu je u bunilu padala na pamet crna drška pištolja koji je video kod Boleka u hodniku.

Stajao je među natrpanim odelom na polici kod ulaza, ugledao ga je krajičkom oka, Bolek je išao iza njega, i bio je siguran da je njegov pogled takođe okrznuo oružje. Žena s kolicima bila je sve bliža, nosila je sivi kaput. U magličastom vazduhu naočare na njenom licu svetlucale su kao matirani krugovi leda. Hodala je sve sporije, na kraju je skrenula ka bočnoj aleji i potrčala. Dete je počelo da plače.

– Ljudi – progovorio je – imam burmu, uzmite burmu. Sigurno vredi nešto. – Krenuo je da skine burmu, ali nije se ni mrdnula. Stavio je prst u usta, olizao ga i tek tada je spala.

Za to vreme Bolek je hodao kroz svoj stan i prolazio sobu po sobu. Prva je bila ona u kojoj su sedeli, crno-zlatna, zatim plava sa srebrnim detaljima, onda crvena, zatim kuhinja, bela i metalik, a s druge strane još dve sobe: prva u boji mora, s velikim i praznim akvarijumom, i srebrnosiva s rotirajućom sofom na sredini i ogledalom u kojem se video odraz neba, samo što je odraz bio jasniji i lepši nego original. Pas je ostao u svojoj jazbini i Bolek je hodao sam. Otvorio je poslednja vrata. Ta soba je bila ružičasta. Unutra je vladao polumrak, ali su takav miris mogle da šire samo ruže. Mirisalo je kao u pudrijeri. Otišao je do prozora i razgrnuo zavese. Ispod belog prekrivača ležala je žena. Tanka tkanina pokrivala je njeno telo kao druga, nezategnuta koža. Noge, zadnjica, sve je bilo jasno ocrtano, samo prekriveno. Seo je na ivicu kreveta i klepnuo je po dupetu. Promrmljala je nešto ispod prekrivača, izvukla glavu, bila je blajhana plavuša. Okrenula se na leđa. Grudi su joj štrčale ravno ka plafonu. Spustio je ruku na njenu levu sisu.

– No, no, Šunkice, još se nisam probudila.

– Ti spavaj. Niko ti ne brani. – Svukao je papuče i uvukao se pored nje.

Krenuo je da se popne na nju, ali je uvukla ruku ispod prekrivača i uštinula ga za šlauf na stomaku.

– Šunkice, ništa od toga. Bolje mi reci ko je to bio. Čula sam nešto. Ili sam možda sanjala?